

„Moravskoslezskému kraji chybí 800 MW elektrických zdrojů,“

uvedl v rozhovoru pro časopis All for Power Ing. Zdeněk Duba, prezident Moravskoslezského energetického klastru (MSEK) a předseda představenstva společnosti Dalkia Česká republika, a.s.

Jste prezidentem Moravskoslezského energetického klastru. Přibližte jeho činnost.

MSEK je občanským sdružením a k zakládajícím členům patří Dalkia ČR, Krajská hospodářská komora a Výzkumné energetické centrum VŠB-TU Ostrava. V současné době tvoří Klastř více než 20 členů. Naše zaměření je v průběhu tří let stejné, nicméně prohlubuje se. Toto oborové sdružení se od počátku vzniku zaměřovalo na výzkumné a vývojové aktivity v oblasti energetiky, ať již na energetické úspory, využívání druhotných zdrojů elektrické energie v Moravskoslezském kraji, využívání obnovitelných zdrojů a podobně. Taktéž jsme od počátku chtěli být aktivní i v propojování akademické sféry a praxe a v neposlední řadě Klastř plnil i funkci propagátora energetiky a energetických úspor mezi mladou generací. Samozřejmě, že Klastř je i „obchodní“ záležitost, pomáháme si vzájemně.

Uved'te, prosím, konkrétní výsledek propojení vysokých škol a firem ve vašem Klastřu.

Je toho více, nicméně právě po skončení rozhovoru s Vámi mám poradu se zástupci projektu výstavby kogenerační, možná trigenerační jednotky, kdy zdrojem paliva by měl být použitý fritovací olej. Druhý příklad spolupráce by mohl být vývoj laboratoře spalování, která vzniká na VŠB-TU Ostrava. Výsledkem následných pokusů budou možnosti eliminace výskytu objemu spalin při energetických procesech.

Hovořil jste o tom, že Klastř je i obchodní záležitostí. ...

Nevidím na tom nic špatného, právě naopak. Třeba konkrétně v rámci připravované výstavby spalovny komunálního odpadu v Karviné se budu zasazovat o to, aby část dodávek realizovaly firmy z našeho kraje.

V jakém stádiu je vlastně nyní výstavba karvinské spalovny? Připadá mi, že projekt trochu „spí“...

Pokud je mi známo, projednala se EIA, získalo se stavební povolení a nyní jsou finalizovány potřebné dokumenty k výběrovému řízení. Kraj má zajištěno financování projektu. O výstavbě se hovoří již přes deset let, neznám lépe propracovaný projekt jakým je tento, a to jak z ekonomického tak ekologického hlediska. Spalovna bude jednoznačným přínosem pro tento region.

Pokud bude spalovna vyrábět i elektrickou energii, kolik jí vyrobí a jaké bude cena za vyrobenou 1 kWh?

Spalovna bude vybavena turbinou cca 5 MW a měla by být určena pro základní zatížení, to znamená, že vyrobí více než 30 000 MW/h za rok. Cena za vyrobenou elektrickou energii pro spalování

Ing. Zdeněk Duba se narodil v roce 1955 v Praze. V roce 1979 vystudoval ČVUT v Praze – Fakultu elektrotechnickou, obor ekonomika a řízení energetiky. V letech 1984 až 1986 absolvoval na ČVUT postgraduální kurz Jaderné elektrárny, hovoří rusky, anglicky a francouzsky. V současné době je předsedou představenstva Dalkia Česká republika, a.s., výrobce a dodavatele elektrické energie a dodavatel facility managementu. Má dvě dcery, Terezu a Kateřinu.

komunálního odpadu není zvýhodněná, i když můj osobní názor je, že by měla být podporována stejně tak jako výroba elektrické energie z druhotných zdrojů (důlní plyn, koksárensky plyn, kyvetové plyny, komunální odpad...).

Jak na výstavbě spalovny participuje Dalkia ČR?

Dalkia ČR se zavázala odebrat po dobu 30. let veškeré vyrobené teplo a dodat jej do sítě v Karviné a Havířově. Tímto ušetříme 105 tisíc tun uhlí ročně a tomu odpovídající množství emisí.

Myslel jsem si, že po zprovoznění spalovny se teplárna v Karviné zavře úplně.

Nejde to, protože tato města potřebují přes zimu instalovaný výkon 340 MWtep, spalovna bude produkovat jen 40 MWtep, proto můžeme odstavit pouze jeden kotel teplárny. Spalovna pojedne v základním zatížení a zdroje Dalkia budou doplňovat potřeby tepelné soustavy v Havířově a Karviné. Tzn. zdroje Dalkie zejména v letním období nebudou plně využívány, což přispěje ke zlepšení ekologické situace v regionu.

Nedávno jsme v časopise vedli polemiku o tom, zda jsou schopny české firmy postavit spalovnu. Co si o tom myslíte?

Nemám s tím problém. Zkušenosti s českými dodavateli máme velice pozitivní a vím, že jsou schopni mnohdy dodat požadované zařízení v čase, kvalitě a za lepší cenu, než renomovaní zahraniční dodavatelé. Chtěl bych uvést například společnost Eveco Brno, která měla na starosti realizaci dodávky zařízení na snížení SO₂ a NO_x v naší teplárně Ostrava-Třebovice. Malá firma z Brna prokázala, že je schopna dodat celou technologii, která funguje bezvadně a dosahované hodnoty emisí nás jen přesvědčují o tom, že jsme si vybrali dobře.

Vrátím se ke Klastřu. Mění se náplň MSK v čase?

Díky Operačnímu programu Podnikání a inovace (program Klastř I), financovaného ze strukturálních fondů Evropské unie, se naše aktivity posunuly ještě více do oblasti výzkumu a vývoje. Mezi poslední významný projekt patří tzv. Energeticky nezávislý kraj, na kterém úzce spolupracujeme s vedením Moravskoslezského kraje a dalšími subjekty, jako jsou např. OKD a ČEPS.

Energetická koncepce státu, která se mění jednou za čtyři roky, je pro potřeby průmyslu zcela nedostačující a ohrožuje rozvoj tohoto dynamického regionu. Moravskoslezský kraj je z hlediska elektrické energie silně deficitní, pokud bude

elektrické energie na úrovni státu ne-li Evropy obecně nedostatek, kam poteče? No tam, kde za něj více zaplatí, a to bude vždy třeba Německo, určitě ne MSK...

V současné době nám chybí kapacity ve výši 800 MW zdrojů a tomu potřebná infrastruktura.

Nemůže Kraj dovážet elektrickou energii z Polska?

Může a již se to děje. Nevím kolik celkem dováží Kraj, ale Dalkia letos dovezla již 380 000 MWh elektrické energie. Je to pro nás cenově výhodnější, Poláci mají totiž nižší poplatky za distribuci. Situace se však dramaticky změní v roce 2016, kdy se Polsko stane, po odstavení svých neekologických elektráren, deficitní a začne naopak proud dovážet.

Situaci v Kraji určitě pomůže nová transformovna Kletné, která je před dokončením.

Kletné samozřejmě stav lepší, nicméně bude potřeba realizovat mnohá navazující opatření v části ČEZ distribuce. Ale opět se vrátím

Každý den jsem více a více přesvědčený, že tento projekt má vysoké ambice, které jsme schopni dosáhnout.

Jestli tomu dobře rozumím, Kraj si vytváří svou koncepci nezávislou na státní energetické koncepci.

To není přesné... Snažíme se pohybovat mezi těmi nepřilíživými státními a neustále se někam posouvajícími mantinely, které nám naší vládní představitelé dávají. To slovo „nezávislost“ má trochu jiný význam. Moravskoslezský kraj je jeden ze dvou krajů v ČR, který je energeticky aktivní, především díky uhlí, ale v elektrické energii nejsme soběstační a dovážíme 34 % energie! Nedokážu si představit, co by se dělo, kdyby byla odstavena elektrárna Dětmorovice.

Zvolili jsme si šest základních strategických obsahových pilířů. Jde o dobře dimenzované distribuční sítě, ekonomicky optimální energetický mix, vyrovnanou nebo nejlépe přebytečnou energetickou bilanci, čisté životní prostředí, silné a stabilní energetické firmy a chytří lidé.

a nezávislost? Pokud ano, dobře... Jak zajistíme, aby lidé v dotčeném regionu pocítili případnou těžbu co nejméně?

Jak byste odpověděl Vy?

Nevím, zda mi to přísluší, ale pokud průzkum prokáže, že ložisko je kvalitní, byl bych pro. Podívejme se kolem, kolik států již pocítilo, co to je být bez tepla a elektrické energie. Na druhou stranu je potřeba jednoznačně trvat na tom, aby těžba probíhala podobně jako například v USA ve Virginii, kde se těží v podobné lokalitě a dopady na životní prostředí jsou doslova zanedbatelné. Technologie těžby jsou nyní moderní, je potřeba trvat na jejich nasazení.

Říkal jste, že uhlí je jednou z možností. Jaké má kraj další?

Třeba obnovitelné zdroje a mám tím na mysli biomasu. Celý Kraj leží v Beskydech a Jeseníkách, dřeva je zatím dostatek. Nedaleko je navíc Slovensko, se stejnými možnostmi. Letos chceme spálit 160

Teplárna v Ostravě-Třebovicích – ilustrační foto

k tomu, co jsem již řekl. Pokud nebudeme mít zdroje, nač nám bude krásná a moderní elektrizační soustava? Nemusí se samozřejmě jednat automaticky o výstavbu nového velkého zdroje. Snažíme se jít cestou jak energetických úspor, vidíme značné rezervy v kogenerační výrobě elektrické energie a tepla a musíme se zaměřit více na místní zdroje.

Co je cílem projektu Energeticky nezávislý kraj?

V první fázi zmapovat zdroje výroby energií v Kraji, dále pak analyzovat stávající a budoucí energetickou potřebu a navrhnout energetickou koncepci s ohledem na budoucí rozvoj MSK. Určitě nejde o nějaké marketingové lákadlo plné fráží.

Hovořil jste o využívání místních zdrojů, máte tím na mysli, předpokládám, uhlí?

Je to jedna z možností. Pokud vím, těžební společnost OKD požádala teprve o souhlas s průzkumem, který samotný bude trvat dva až tři roky. Poslední výzkum proběhl teprve dávno a časem bude potřeba odpovědně a nahlas říci, jaké zásoby a v jaké kvalitě se pod Beskydami vlastně nacházejí. Průzkum by měl zodpovědět na spektakulární otázky dvěma nejdůležitějším aktérům státu a lidem, kteří v regionu žijí. Budeme mít další strategické a těžitelné zásoby uhlí (možná i ropy a plynu) a zvýšíme si tímto svou energetickou bezpečnost

tisíc tun biomasy, v dalších obdobích se hodláme dostat na 450 tisíc tun ročně.

Navíc, kraj má i silnou zemědělskou tradici, je potřeba více využívat odpady, vznikající v rámci zemědělství a chovu zvířat. Moravskoslezský kraj má i další možné zdroje, které lze využívat a tvoří významnou pomoc. Mám tím na mysli spalování koksárenského a vysokopecního plynu z místních hutí a oceláren, nebo plyny z černouhelných dolů. Z dolu ČSA Armáda získáme tím, že zde instalujeme turbogenerátor Siemens, celkem 5 MWele využívajícího jako palivo zemní plyn.

Ing. Stanislav Cieslar